

3. Božie prikázanie – Svätenie nedele

14. 3. 2010, 4. pôstna nedeľa - „C“

Bratia a sestry, v druhej časti o treťom Božom prikázaní sa zameriame na praktickú stránku a povieme si, ako svätiť nedeľu. Inými slovami, čo presne je prikázané, čo je dovolené a čo sa nemá robiť v nedeľu.

Ešte skôr si doplníme, že katolík je okrem nedele (52 alebo 53 nediel v roku) povinný sláviť aj **prikázané sviatky**. Tých je počas roka presne deväť: *Nepoškvrnené počatie Panny Márie (8.12.)*, *Narodenie Pána (25.12.)*, *Panna Mária Bohorodička (1.1.)*, *Zjavenie Pána - Traja králi (6.1.)*, *Nanebovstúpenie Pána (pohyblivý)*, *Božie telo (pohyblivý)*, *Sv. Peter a Pavol (29.6.)*, *Nanebovzatie Panny Márie (15.8.)*, *Všetci svätí (1.11.)*. Prvé cirkevné prikázanie predpisuje v nedeľu a prikázaný sviatok zúčastniť sa na svätej omši. Táto povinnosť platí pod ťažkým hriechom pre každého pokrsteného katolíka, ktorý užíva rozum a dosiahol vek sedem rokov. Samozrejme odporúča sa chodiť s deťmi do kostola od malička, aby si osvojili dobré zvyky. Okrem toho je potrebné **mať úmysel** zúčastniť sa na omši (tzn. nie len kvôli hudbe), zachovať aspoň **vonkajšiu pozornosť** (sledovať, čo sa na omši deje) a treba byť **na celej omši fyzicky prítomný**. Túto povinnosť možno splniť už v predvečer nedele alebo sviatku (tzv. vigília). Nie je možné nahradiť omšu ekumenickou alebo protestantskou bohoslužbou. Pre katolíka je platná jedine katolícka alebo pravoslávna omša.

Tu sa mi žiada urobiť malú poznámku. Mnohí argumentujú, že môžu sa pomodliť aj doma alebo v prírode. Že na to netreba chodiť do kostola. To je pravda, na modlenie netreba chodiť do kostola. Môžeme, ba musíme sa modliť aj v prírode, aj doma. Ale Eucharistiu nájdeme len v kostole a tam, kde je platne vysvätený kňaz. A práve eucharistické zhromaždenie je základom slávenia nedele. Nedeľná Eucharistia je vyjadrením katolíckej viery. Protestanti nemajú Eucharistiu, preto oni nemajú tzv. nedeľnú povinnosť. Preto katolík, ktorý vedome a dobrovoľne, z lenivosti, pohodlnosti, vlažnosti alebo ľahostajnosti vynechá eucharistické slávenie v nedeľu, pácha ťažký hriech.

Jestvuje niekoľko ospravedľujúcich príčin, kedy neúčast' na omši nie je hriechom a netreba sa z toho sponedať:

(1) *fyzická alebo morálna nemožnosť*

Týka sa ľudí, ktorý nemôžu prísť do chrámu zo zdravotných dôvodov (choroba, staroba, úraz) alebo z dôvodu neodkladného cestovania alebo z dôvodu zachraňovania „strechy nad hlavou“ (vznikla by veľká materiálna škoda). Ospravedlnené sú tiež deti, ktorým rodičia bránia a zakazujú chodiť do kostola. Môže sa stať, že nie je prítomný kňaz, svätá omša sa jednoducho neslávi (na Slovensku zriedkavé). Ak je to možné, treba si v takýchto prípadoch aspoň vypočúť svätú omšu v rozhlase alebo pozrieť v televízii, prípadne venovať primeraný čas osobnej alebo spoločnej modlitbe (napríklad ruženec, krížová cesta, čítanie zo Svätého písma).

(2) *služba lásky*

Týka sa ľudí, ktorí majú službu v prospech verejného dobra (zdravotníci, vojaci, policajti, strážnici, dopravcovia, energetici) alebo sa týka situácií, kedy má prednosť služba lásky pred účasťou na omši (zostať doma pri chorom; matka s malými deťmi, ktoré potrebujú starostlivosť; žatva; živelné pohromy a rôzne nešťastia).

Okrem slávenia kultu sa na nedeľu vzťahuje prikázanie o odpočinku. V Starom zákone vyslovene stojí: „**Šesť dní budeš pracovať a tvoriť všetky svoje diela, siedmy deň je však sobota. Vtedy nebudeš konať nijakú prácu.**“ (Ex 20, 8) Minule sme si vysvetlili, prečo kresťania svätia nedeľu a nie sobotu. Závazok zdržiavať sa od práce a zachovávať potrebný odpočinok tak platí pre kresťanov na nedeľu. Odpočinok Boh prikazuje najmä preto, aby sme mali dostatok času na kult, aby sme si oddýchli od každodenných námah, aby sme vo voľnom čase

pestovali rodinný, kultúrny, spoločenský a náboženský život. Verejná moc má dbať o to, aby zaistila občanom nedeľný odpočinok (zákaz nedeľného predaja vo veľkoobchodoch). Kresťan si má chrániť prežívanie nedele a má sa vyhýbať tomu, aby bez potreby ukladal iným to, čo by im prekážalo zachovať deň Pána.

V nedeľu sa zdržiavame vykonávaní takých prác a činností, ktoré sú na prekážku Božiemu kultu a potrebnému zotaveniu ducha i tela. Platí pravidlo: ak je práca aj každodenným zamestnaním človeka, vtedy nie je v nedeľu dovolená. Ak ju koná rekreačne, je dovolená (napr. okopávanie v záhradke). Neslobodno si z nedele urobiť nákupný alebo upratovací deň. Ani sa v nedeľu nedobíha, čo sa zameškalo v zamestnaní cez týždeň. Niekedy môže vzniknúť naliehavá potreba nakúpiť (potraviny), upratať (návšteva) alebo dobehnúť zameškané v práci. Nesmie sa to však stať pravidlom. V nedeľu určite nemusíme kupovať skrine alebo umývať okná a pod. Veľké porušenie nedeľného odpočinku je ťažkým hriechom a treba sa z toho spovedať. Na stavebné práce treba pýtať dišpenz (povolenie) od biskupa alebo farára. Musí to byť z dostatočnej príčiny.

Dovolené sú samozrejme práce, ktoré súvisia s Božím kultom, verejné služby (nemocnice, doprava, bezpečnosť, energetika) a práce, ktoré nejako súvisia s odpočinkom (reštaurácie, športoviská, kiná, divadlá). Nedeľný odpočinok nemá viesť k ničnerobeniu, núde a záhaľke. Vo voľnom čase možno navštíviť príbuzných, priateľov alebo chorých. Vhodné je okrem nedeľnej omše venovať čas čítaniu Svätého písma alebo duchovnej literatúry, zúčastniť sa na nejakom spoločenskom, kultúrnom alebo športovom podujatí, urobiť si výlet do prírody alebo si zašportovať. Kresťanská rodina sa má, ak je to možné, stretnúť aspoň pri nedeľnom spoločnom obede.

Bratia a sestry, chráňme si nedeľu a učme sa ju správne prežívať, aby bola na naše posvätenie, na úžitok tela a ducha.